

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

26/785-

Dato

18. februar 2026

Representantforslag 100 S (2025-2026) om mer frilek og aktivitet i skolen

Jeg er helt enig med representantene om behovet for mer lek og aktivitet for de yngste elevene. Jeg har allerede satt i gang et omfattende arbeid som kan legge grunnlaget for beslutninger om hvordan skolehverdagen kan organiseres annerledes enn i dag, slik at de kan få mer fysisk aktivitet og lek, men også mer konsentrasjon særlig rundt lesing, skriving og regning.

Jeg er svært opptatt av at når vi skal gjøre endringer i dagens regelverk, er det viktig at vi foretar en helhetlig vurdering av hvordan vi fra nasjonalt hold kan sikre en bedre organisering av skolehverdagen for de yngste. Jeg ber derfor Stortinget om å ikke låse oss til å innføre flere enkeltreguleringer av dette på nåværende tidspunkt.

Vi må ha god framdrift i arbeidet, det er flott at Senterpartiet og andre partier deler min utålmodighet. Samtidig er det veldig viktig for meg å forankre store endringer i skolen med de som faktisk skal utføre dem, altså lærere og skoleledere.

Representantene har fremmet seks forslag. Under kommenterer jeg forslagene enkeltvis.

Forslag 1: Stortinget ber regjeringa leggje fram forslag som sikrar seksåringane eit tilbod basert på førskulepedagogikk og eit skuleår med aktivitet og leik på born sine premisser.

Evalueringen av seksårsreformen viste at de fleste førsteklassinger trives på skolen og at de gleder seg til å begynne på skolen. Evalueringen beskriver også lærere som er opptatt av at elevene skal trives og ha det trygt og godt, av lek og at elevene skal få venner og utvikler gode relasjoner.

Jeg deler likevel representantenes ønske om en skolehverdag for de yngste hvor skolene får til å legge enda bedre til rette for at alle barn får mer rom til lek, fysisk aktivitet og variasjon i skolehverdagen.

Det skal være rom for lek gjennom skolehverdagen. Leken er en helt nødvendig del av barns liv, og er viktig for både faglig og sosial læring og utvikling og trivsel. Læreplanverket er tydelig på at leken skal ha en plass i skolen og særlig de første skoleårene. Evalueringen av seksårsreformen viste at lærere, skoleledere og skoleeiere fortsatt er opptatt av lek i skolen. Samtidig peker evalueringen på at det er mindre frilek på skolen i dag, enn i 2001. Dette tar vi på alvor.

Jeg vil også trekke fram viktigheten av at de yngste elevene i skolen skal ha en trygg og god skolestart. De skal oppleve en overgang fra barnehagen som bidrar til at de gleder seg til å begynne på skolen, og de skal oppleve sammenheng mellom barnehagen og skolen. Kommunen skal sørge for at barna får en trygg og god overgang fra barnehagen til skolen og skolefritidsordningen, jf. opplæringsloven § 4-7. En trygg og god overgang handler blant annet om at barn og foreldre vet hva de kan forvente når barnet begynner på skolen og skolefritidsordningen og at skolen er forberedt på hvilke erfaringer barna har med seg fra barnehagen. Det er opp til kommunen å vurdere på hvilken måte den vil sørge for overgangen, og slik mener jeg det også bør være. Samtidig peker evalueringen av seksårsreformen på at det er behov for å samarbeide enda bedre om overgangen mellom barnehage og skole. I forbindelse med arbeidet med ny organisering av skolehverdagen for de yngste, vil vi også følge opp tiltaket i Meld. St. 34 *En mer praktisk skole. Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.–10. trinn* (2023–2024), om å utvikle oppdatert støttemateriell for gode overganger i hele utdanningsløpet. Dette skal bidra til å støtte gode overganger fra barna starter i barnehagen til de går over i videregående opplæring.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringa setje i gang eit prøveprosjekt der tradisjonell klasseromsundervising skal unngåast i 1. klasse.

Jeg deler representantenes engasjement for bruk av ulike læringsarenaer utenfor klasserommet, noe som gir elevene praktiske og livsnære erfaringer. Jeg mener imidlertid at denne ambisjonen ikke oppnås gjennom å begrense lærernes pedagogiske handlingsrom i et prosjekt der det representantene omtaler som «tradisjonell klasseromsundervisning» skal unngås totalt.

Hva representantene forstår med «tradisjonell klasseromsundervisning» er uklart. Jeg mener uansett at det er viktig at lærerne har mulighet til å ha lærerstyrt undervisning i klasserom også på 1. trinn. For det første er klasserommet en viktig arena hvor lærerne kan variere undervisningen og som bør gi mulighet for varierte aktiviteter. For det andre må det være læreren som har ansvaret for å bruke de metodene som er best egnet for elevenes læring og utvikling og som dermed tilrettelegger for dette. Vi må fortsatt ha tillitt til at lærerne utøver sitt profesjonelle skjønn når det gjelder hvordan de gjennomfører undervisning for at elevene lærer og utvikler seg best mulig.

Jeg vil også poengtere at læreplanverket allerede har føringer for at lek, undring og utforsking skal ha en tydelig plass i de første skoleårene. Dermed er det i dag mulig å tilrettelegge for en slik skolehverdag for de yngste innenfor dagens regelverk, noe også mange gjør. Det er viktig at skolene har fleksibilitet til å organisere undervisningen på ulike måter av hensyn til elevenes behov og andre lokale forhold.

Jeg mener derfor et nasjonalt prøveprosjekt som på den ene siden reduserer lærernes muligheter til å tilpasse undervisningen, men som på den andre siden allerede er mulig å gjennomføre, verken er nødvendig eller hensiktsmessig.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringa innføre timeplanfesta frileik på 1. trinn.

Som jeg er tydelig på innledningsvis i mitt svar, er jeg enig med representantene om at vi må legge bedre til rette for å fremme lek for de yngste elevene i grunnskolen. I vurderingen av hvordan vi kan oppnå dette, er det viktig at vi ser virkemiddelapparatet i sammenheng og ser på hvordan intensjonen kan nås på best mulig måte. Jeg mener derfor at det på nåværende tidspunkt ikke er klokt å konkludere med at timeplanfesting av lek er riktig vei å gå.

Vi må blant annet ta hensyn til at nødvendige forutsetninger er på plass til å gjennomføre dette på en god faglig og pedagogisk måte. I tillegg vil forslagene redusere handlingsrommet til kommuner som benytter fleksibiliteten i dagens fag- og timefordeling til å inkludere lek som en naturlig del av skolehverdagen. Jeg mener det er viktig at vi fra nasjonalt hold signaliserer at læring, lek og fysisk aktivitet ikke nødvendigvis er tre uavhengige målsettinger, men at vi sammen kan skape en skolehverdag hvor dette inngår i en naturlig helhet.

Læreplanverket gir allerede skoler og lærere et profesjonelt handlingsrom til å legge til rette for en mer lekpreget skoledag. Det er ikke kompetansemål før etter 2. trinn i de ulike fagene, noe som gir skoler og lærere et stort handlingsrom til å tilrettelegge for at elevene når målene med ulik hastighet. I tillegg doblet Arbeiderparti- og Senterpartiregjeringen andelen timer skolene kan bruke til å omdisponere mellom fag, slik at 10 prosent av timene i fag nå kan flyttes til andre fag eller brukes til tverrfaglige aktiviteter. Før vi beslutter å regulere detaljer som legger strenge føringer for skolene, bør vi først hjelpe skolene med å vise hvordan de kan bruke dette handlingsrommet for å oppnå en ønsket praksisendring. Nylig publiserte Utdanningsdirektoratet veiledning knyttet til bruk av lokalt handlingsrom på sine nettsider. Synliggjøring av mulighetsrommet kan vise skolene hvordan de kan benytte seg av fleksibiliteten de allerede har for å nå målene om en mer praktisk og variert opplæring.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringa avvikle kartleggingsprøvene på 1. trinn.

I tråd med anbefalingene fra både Kvalitetsutviklingsutvalget og evalueringen av seksårsreformen, har regjeringen allerede besluttet å avvikle kartleggingsprøvene på 1. trinn i sin nåværende form. Jeg viser til mitt svar på forslag nummer 5 Representantforslag 10 S (2025-2026) hvor jeg trekker fram at vi nå har nok utredninger til å konkludere med at

kartleggingsprøvene på 1. trinn ikke fungerer etter hensikten, og at vi derfor ønsker å erstatte dagens kartleggingsprøver med mer fleksible verktøy slik at elever som trenger ekstra hjelp fanges opp tidlig. Jeg mener imidlertid det er viktig at lærerne har tilgang til kartleggingsprøvene inntil nye verktøy er på plass, og har derfor besluttet at avviklingen av nåværende prøvene ikke vil skje før nye verktøy foreligger.

Forslag 5: Stortinget ber regjeringa gå gjennom timetalet på 1.–4. trinn med mål om færre obligatoriske fag, kortare skuledagar og meir vekt på praktisk og aktiv læring, og kome tilbake til Stortinget på eigna måte.

Regjeringen har gjennom *Plan for Norge* allerede varslet at vi vil vurdere endringer i hvilke fag elevene har på ulike tidspunkt i grunnopplæringen og omfanget av hvert enkelt fag. Hva som er formålet med eventuelle justeringer i timetallet, er avgjørende for hvilke endringer som bør gjøres.

Fag- og timefordelingen i grunnskolen fastsetter kun et samlet minstetimetall på hovedtrinn, og gir følgelig skolene stor vertikal fleksibilitet til å selv fordele timer på årstrinn. På 1.–4. trinn er det kun fastsatt timetall i norsk/samisk, matematikk, naturfag og engelsk, mens det for øvrige fag angis et samlet timetall for 1.–7. trinn. Kommunene har altså stor frihet til å organisere skolehverdagen til det beste for elevene ut fra lokale forhold, eksempelvis ved å ha færre timer for de yngste elevene eller ved å organisere opplæringen i fagdager eller temauker.

En gjennomgang av timetallet vil trolig ikke alene oppnå formålene representantene peker på. Hvis skolehverdagen til de yngste elevene blir kortere, vil det også være mindre tid til lek, praktisk læring og varierte aktiviteter innenfor rammen av opplæringen. Mindre tid på skolen for de yngste elevene vil mest sannsynlig bety mer tid på SFO.

Gjennom oppfølgingen av *Meld. St. 34 (2023–2024)* har regjeringen allerede gjort et krafttak for å sikre mer praktisk og aktiv læring. Blant annet er det etablert et nasjonalt program for praktisk læring som også inkluderer 1.–4. trinn. Programmet består av økonomiske, pedagogiske, kompetansebyggende og veiledende ressurser som skal understøtte skolens arbeid med å skape en mer praktisk, variert og relevant skoledag. Fra og med i år ble for eksempel tilskuddsordningen for praktisk utstyr utvidet til 191 millioner kroner og til å omfatte 1.–4. trinn.

Regjeringen har som kjent satt ned et offentlig utvalg som vurderer fellesskolens rolle i framtidens samfunn. Innhold, omfang og organisering i skolen inngår i deres mandat. Utvalget skal legge frem sin innstilling i august 2026, og jeg mener det vil være klokt også å ta utvalgets vurderinger med i en vurdering av hvordan vi best mulig kan organisere skolehverdagen for de yngste elevene. Jeg deler representantenes utålmodighet på vegne av de yngste elevene i skolen, men jeg mener at vi må ta oss tid til å diskutere bredt og lytte til innspill før vi konkluderer at de yngste elevene skal ha en kortere skoledag og færre obligatoriske fag.

Forslag 6: Stortinget ber regjeringa sikre at alle grunnskuleelevar får fysisk aktivitet minst éin skuletime kvar dag innanfor dagens timetal.

For barn henger lek, fysisk aktivitet og læring tett sammen. Derfor har jeg satt i gang et arbeid med å se på hvordan skolehverdagen for de yngste elevene kan gi både mer aktivitet og lek, men også mer konsentrasjon rundt lesing og regning. Da må fysisk aktivitet være godt koblet til fagene, ledes av elevenes lærere og ikke utelukkende bli et tiltak på siden av resten av skolehverdagen. Det må heller ikke være slik at skolene bindes til én time hver dag. Det vil kunne forhindre for eksempel lengre turer, utedager, idrettsdager og lignende som skolene trenger fleksibilitet for å kunne gjennomføre.

Jeg vil avslutte med å takke representantene for at de løfter en viktig debatt. Mitt svar viser at regjeringen er opptatt av en skolehverdag for de yngste elevene som i større grad er preget av lek, fysisk aktivitet og praktisk og variert undervisning. En slik skolehverdag samsvarer bedre med det vi vet om barns utvikling, læring og behov, og gir også elevene en større mulighet til å kunne konsentrere seg om, og ha økt læringskapasitet i for eksempel lesing, skriving og regning. For å få til dette på en god måte, mener jeg at det er avgjørende at vi ser på helhet og sammenheng slik at ikke enkeltreguleringer- og tiltak skaper motstridene prioriteringer for skolen.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun